

Migrácia v Českej republike

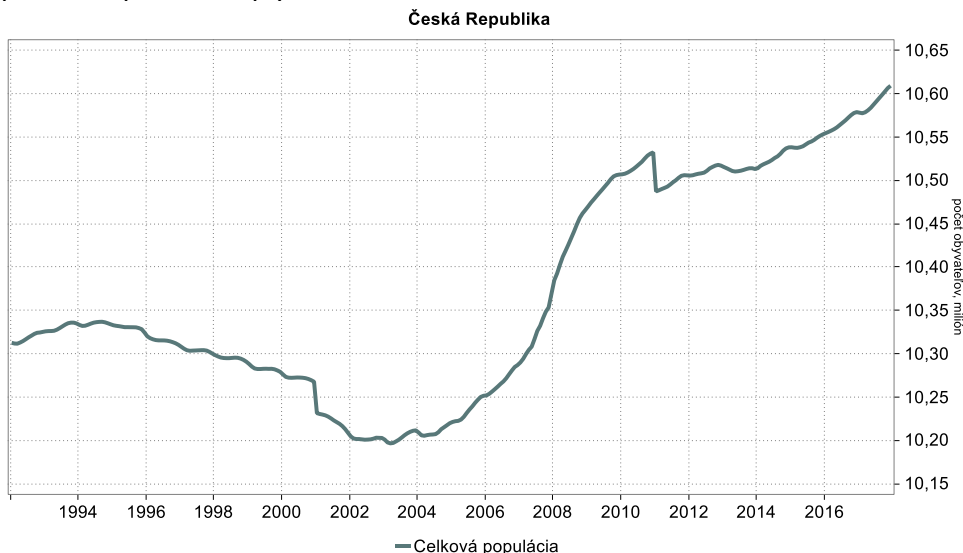
Migrácia obyvateľstva patrí medzi procesy, ktoré vyvolávajú zmeny v počte obyvateľov jednotlivých štátov, krajov, obcí, miest, teda v štruktúre obyvateľstva a v rozmiestnení obyvateľstva na určitom území. Analýza popisuje stav, vývoj a predikciu migrácie v Českej republike a zameriava sa na analýzu rôznych dôsledkov na ekonomiku štátu. Postupne sa rozoberie teoretická rovina a taktiež aspekty, ktoré vplývajú na migráciu. Migráciu môžeme chápať ako demografickú udalosť a tak je analýza spracovaná z pohľadu demografie a štatistiky.

Migrácia má svoju pozitívnu, ale aj negatívnu stránku. Hovoríme o push (vytlačujúce faktory migrácie) a pull faktoroch (priťahujúce faktory migrácie). Ak sa na problematiku pozeráme zo strany migrantov, nájdeme viacero pozitívnych aspektov, ktoré podporujú migráciu. Určite sem patrí nádej v lepšiu budúcnosť, vyššie príjmy, získanie nových zručností. K negatívnym aspektom patrí napríklad frustrácia z pobytu v cudzej krajine mimo vlastnej kultúry a bez rodinnej podpory, xenofóbne prejavy zo strany hostiteľov, mieru prispôsobenia sa iným kultúrnym a jazykovým tradíciám v novom prostredí.

Z makroekonomickej perspektívy hostiteľského štátu

má migrácia veľa pozitívnych stránok, ako napríklad vyšší počet produktívnych pracovníkov, viac platieľov daní a príspevkov do sociálnych fondov a nové zručnosti osvojené mladými ľuďmi. To všetko bude pozitívne vplývať na ekonomickú

efektivitu budúcej multikultúrnej Európy. Práve preto musia integračné opatrenia poskytovať všetkým migrantom podmienky na ich plnú participáciu na živote danej krajiny.

V tomto čísle:

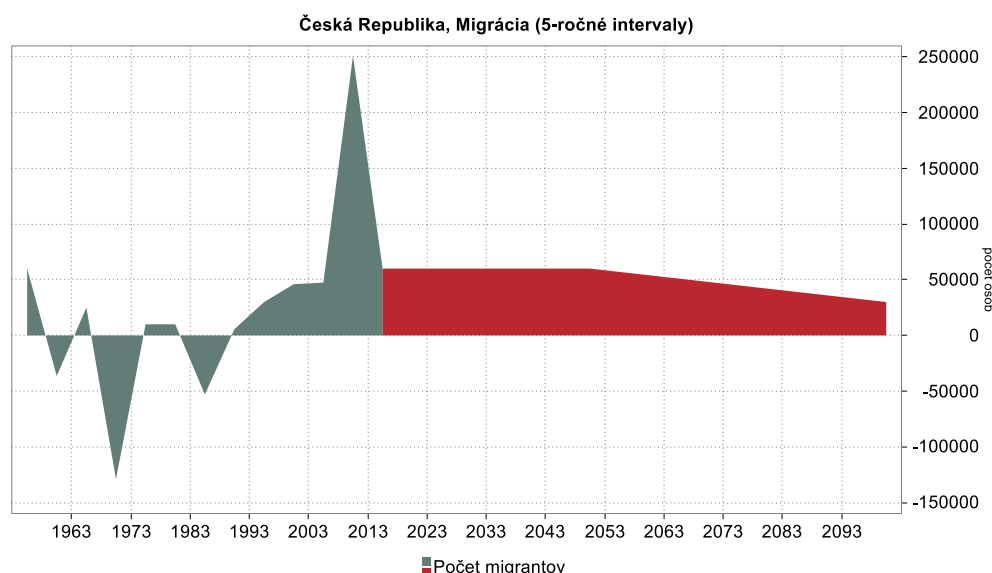
Európska únia predstavila nový návrh rozpočtu na obdobie 2021–2027

Cena ropy atakuje 80 dolárov za barel

USA uvalilo clá na oceľ a hliník, zaviesť chce aj dane na automobily z EÚ

Nemecko dosiahlo 5,2 % nezamestnanosť a 2,16 % infláciu

Počet turistov na Slovensku rastie, vláda chystá opatrenia na podporu turizmu

MACROBOND

Po roku 1989 vplyvom otvorenia hraníc a zmenou politického systému vzrástla v Českej republike intenzita medzinárodnej migrácie. Od roku 1991 zaznamenávame pribúdanie počtu imigrantov do krajiny, ktorá dnes už nevystupuje ako krajina tranzitná, ale ako krajina cieľová. V roku 1990 bolo v Českej republike okolo 35 000 cudzincov. Od roku 1993 do roku 1996 vzrástol podiel cudzincov s prechodným dlhodobým pobytom na 77 % z nich. Počínajúc týmto obdobím sa zvyšuje aj počet cudzincov s povolením k trvalému pobytu. Od roku 2004 je približne 40 % cudzincov s trvalým pobytom. Počet cudzincov vzrástol medzi rokmi 1993-2007 viac ako päťkrát. Počty prisťahovaných cudzincov od roku 2004 strmo vzrastali a v roku 2007 dosiahla zahraničná migrácia najvyšší obrat (120 935 sťahovaní cudzincov cez hranice ČR). Počet obyvateľov Českej republiky narástol v prvom polroku roku 2017 o 9243 osôb na 10 580 543 obyvateľov. Nárast obyvateľstva v Česku sa udial v dôsledku zahraničnej migrácie. Zo zahraničia prišlo do Českej republiky 22 590 osôb pochádzajúcich prevažne z Ukrajiny, zo Slovenska a z Vietnamu. Naopak, z Česka odišlo 11 088 ľudí.

V roku 2005 bolo v Českej republike na úradoch práce evidovaných 105 070 zahraničných pracovníkov, v roku 2009 ich počet bol 272 355. V

januári roku 2011 na základe údajov Ministerstva práce a sociálnych vecí bolo v postavení zamestnancov 209 681 cudzích štátnych príslušníkov. Od roku 2009 sledujeme pokles počtu zahraničných zamestnancov. Dôvodom je zákon z roku 2009, ktorý sprísnil vydanie povolení k zamestnaniu. Doterajšie pracovné povolenie nahrádzujú čím ďalej tým viac živnostenským oprávnením. Prevažnú časť občanov EÚ-28 evidovaných na úradoch práce tvoria občania Slovenska, vysoké zastúpenie majú občania Poľska, Bulharska, Rumunska a pod. Väčšinu evidovaných uchádzačov na úradoch práce tvoria muži, ktorí prišli za výhľadom lepšieho pracovného uplatnenia s možnosťou lepšieho finančného ohodnotenia. Migranti vykonávajú najmä menej kvalifikovanú prácu - migranti pracujú zvyčajne na pozíciách, ktoré nezodpovedajú ich kvalifikácii, ich diplomy nie sú uznávané a navyše musia čeliť silnej konkurencii miestneho obyvateľstva. Veľa zahraničných pracovníkov pracuje v stavebníctve alebo v poľnohospodárstve, v supermarketoch, ktoré sú menej obľúbené u tuzemských obyvateľov.

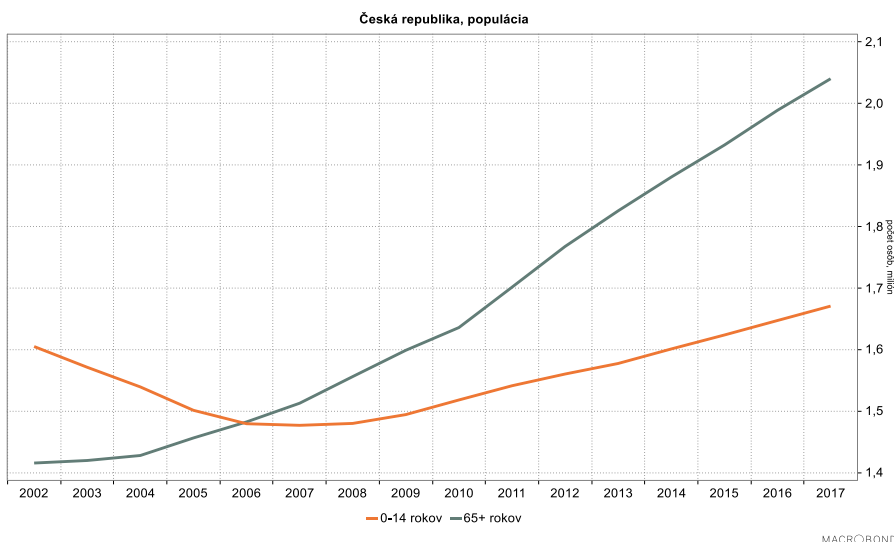
Od vzniku samostatnej Českej republiky problematika v oblasti migrácie prešla zásadným vývojom, od pôvodne vysielajúcej krajiny v období 90. rokov minulého storočia, cez veľký význam ČR ako tran-

zitnej krajiny, až po súčasnosť kedy predstavuje cieľovú krajinu pre cudzincov migrujúcich za prácou a obchodom na dlhodobé alebo trvalé usadenie. Zmena migračnej politiky nastala so vznikom svetovej hospodárskej krízy, na jeseň 2008, ktorá sa prejavila vo zvýšení nezamestnanosti. Tento efekt spôsobil, že sa v krajine ocitlo veľké množstvo cudzincov bez zamestnania, prípadne boli zamestnaní cudzinci a o zamestnanie prišlo domáce obyvateľstvo. Táto situácia bola vládou ČR vyriešená prijatím projektu dobrovoľných návratov. Cieľom tohto projektu mala byť pomoc cudzincom z tretích krajín, ktorí prišli o zamestnanie a chceli by sa vrátiť späť do svojej krajiny, a však nemajú na to finančné prostriedky.

Analýza demografických dôsledkov migrácie naráža na úskalia, ktoré sú spojené s veľkým množstvom vstupných parametrov, napr. počet imigrantov, ich vek, pohlavie, právny štatút, rozdielne mzdy migrantov, ich kvalifikácia, úroveň vzdelania, vzorce osídlenia a iné. Vplyv migrácie na demografiu domácej či cieľovej krajiny môžeme badať predovšetkým na migrácii krátko alebo strednodobého trvania. Tento argument potvrdzujeme fakt, že k migrácií sa rozhodujú osoby v reprodukčnom a produktívnom veku.. Týmto sa zvyšuje podiel mladých v obyvateľstve, rastie bezprostredne prírastok populácie, naras-

tá fertilita a naopak klesá mortalita. Intenzívna imigrácia do silne rozvinutých krajín môže mať za následok drastickú zmenu v rasovej, náboženskej a etnickej štruktúre obyvateľstva. V závislosti na podmienkach danej lokality môže postupom času dochádzať k nahradzovaniu pôvodného obyvateľstva novými prisťahovalcami. Tento jav môže dosiahnuť stav úplnej výmeny pôvodného obyvateľstva prisťahovalcami. Po uplynutí určitého času migranti preberajú správanie a zvyky autochtónnej skupiny, postupne môže dôjsť k celkovej asimilácii prisťahovaleckého obyvateľstva.

Pôrodnosť ČR od roku 1980 začala výrazne klesať a tento pokles trval 20 rokov. V roku 1999 dosiahla pôrodnosť najnižšiu hodnotu kedy sa narodilo za rok 89 471 detí. Následne začala pôrodnosť stúpať a v ČR v roku 2017 bolo zaznamenaných 114 405 narodených detí, čo je o 1742 detí viac ako v roku 2016. Najnižšia plodnosť ČR bola zaznamenaná taktiež v roku 1999, kedy na jednu ženu pripadalo len 1,13 dieťaťa. Od tohto roku má plodnosť stúpajúci trend a v roku 2017 dosahovala hodnotu 1,67 dieťaťa na jednu ženu. Úmrtnosť mala v minulosti kolísavý charakter. Od roku 1990 začala úmrtnosť výraznejšie klesať. V tomto roku zomrelo v ČR 129 166 osôb. Klesajúci trend pretrval až do roku 2008 kedy zomrelo 104 948 osôb. Následne sa tie-

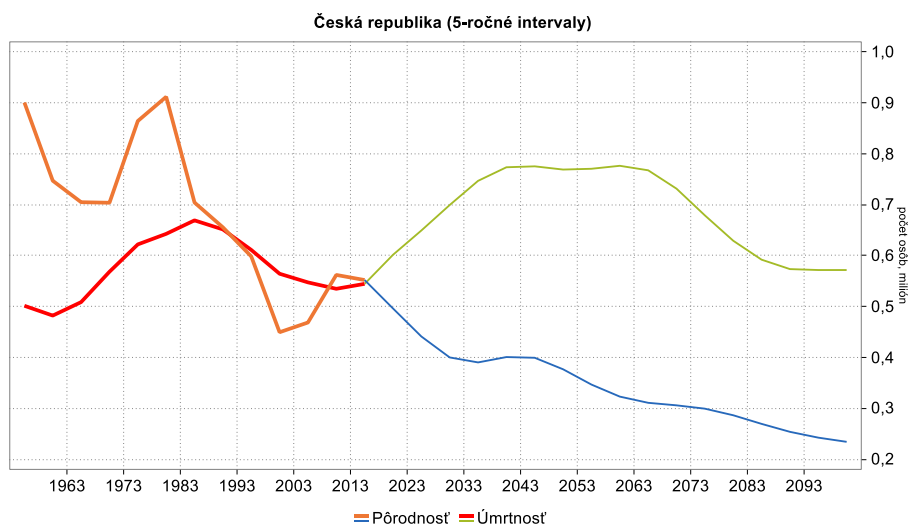

to hodnoty začali mierne zvyšovať a v roku 2017 bolo zaznamenaných 111 443 osôb. V súčasnosti má krajina jednu z najnižších mier úmrtnosti za posledné desaťročia. Je však zrejmé, že tieto hodnoty budú mať stúpajúcu tendenciu vzhľadom na súčasný vekový stav obyvateľstva. Populácia stárne hoci počet živonarodených detí medziročne stúpa. V období rokov 2040 – 2060 bude úmrtnosť obyvateľstva dosahovať najvyššie hodnoty kedy v priemere môže ročne zomrieť vyše 140 tisíc ľudí.

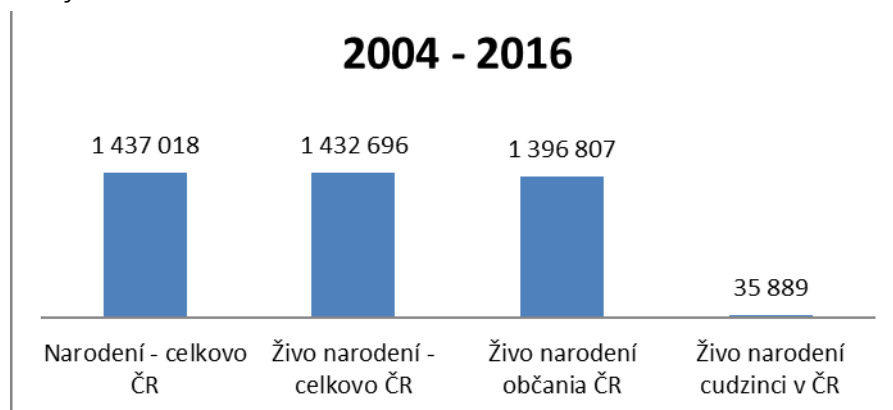
Pretože Česká republika získava obyvateľov prevažne zahraničnou migráciou, najvyššie prírastky v počte obyvateľov sa v posledných rokoch koncentrujú vo vekovej skupine 65 rokov a viac. Napríklad v roku 2016 pribudlo seniorov v tomto veku 56,5 tisíc na celkovo 1,99 miliónov. Zvýšil sa aj počet

detí do 15 rokov o 23,6 tisíc na celkovo 1,65 miliónov. V rámci detskej zložky populácie je najpočetnejšia veková skupina 5 – 9 rokov a naopak obyvateľov vo veku 15 – 64 klesá. Do produktívneho veku totižto vstupovali početne slabé ročníky narodených na konci 20. a na začiatku 21. storočia, a naopak silné ročníky narodených z konca prvej polovice 20. storočia sa presúvali do veku nad 65 rokov. Väčšina krajín západnej Európy má kladný migračný prírastok, to znamená, že priemerný ročný počet prisťahovaných je vyšší ako počet odsťahovaných. Počet obyvateľov európskych krajín a tiež ČR rastie alebo aspoň stagnuje. Posledná projekcia demografického vývoja Eurostatu z roku 2013 však potvrdzuje, že keby došlo od roku 2013 k zastaveniu celej migrácie v európskych krajinách, vo väčšine z nich by skôr či neskôr nastal úbytok obyvateľstva a do roku 2080 by sa počet obyvateľov krajín EU – 28 znížil o viac ako 100 miliónov, čo predstavuje 20 percent.

Otázkou ostáva, nakoľko môže byť nízka plodnosť v európskych krajinách kompenzovaná imigráciou zo zahraničia. Je dokázané, že zatiaľ čo ročný počet imigrantov potrebný k zamedzeniu úbytku populácie je pre väčšinu krajín relatívne malý, nie je zahraničná migrácia schopná zabrániť starnutiu obyvateľstva. Priemerný vek migrantov

Zdroj: ŠÚ ČR

terstva. Priemerný vek migrantov je nižší než priemerný vek domácej populácie ČR, medzi imigrantami prevažujú osoby v mladšom veku.

Starnutie a úbytok obyvateľstva so sebou prináša závažne sociálne a ekonomické ťažkosti. V sociálnej sfére sa prínos migrácie odráža najmä v oblasti dôchodkového zabezpečenia. Ak obyvateľstvo hostiteľskej krajiny podlieha postupnému vymieraniu a krajina nemá dostatočnú populáciu v aktívnom veku, táto situácia môže viesť až k narušeniu dôchodkového systému. Za takýchto okolností je prílev migrantov až žiadúci. Podľa Eurostatu sa do roka 2050 prisťahuje do Európskej Únie približne 40 miliónov ľudí. V rámci predpovedí najskôr budú znižovať vekový priemer, no neskôr budú aj oni čerpať zo systému sociálneho zabezpečenia. Ako uvádzajú štatistické údaje o 50 rokoch budú pripadať na každého občana vo veku 65 a viac rokov namiesto štyroch osôb v produktívnom veku už len dve. Ani prisťahovalectvo však dlhodobo a úplne nevyrieši otázku vymierania obyvateľstva.

Z ekonomického hľadiska migranti predstavujú pozitívne dôsledky. V novej krajine sú zdrojom lacnej pracovnej sily. Pomáhajú zaplňať medzery na pracovnom trhu. Štát získa kvalifikovanú pracovnú silu bez toho, aby musel investovať do vzdelávania. Výhodou je aj nárast daňových poplatníkov, nárast prispievateľov do sociálneho systému ako i celkový stav verejných financií. Dané fakty však platia len v prípade, ak sú migranti mladí, zdraví, kvalifi-

kovaní a majú vysokú pravdepodobnosť k plnej asimilácii. Ak si napríklad zoberieme rozpočet ČR v roku 2014, celkové príjmy činili 1 099 mld. Českých korún, výdaje činili 1 211 mld. Českých korún. Zabezpečenie fungovania migračných zariadení predstavovalo 230 miliónov českých korún, čo je 0,019 % zo štátneho rozpočtu. Ďalej to bola rozvojová a humanitárna pomoc vo výške 708 miliónov, čo je 0,058 % z rozpočtu. Na podporu v nezamestnanosti majú migranti nárok s trvalým pobytom alebo udeleným azylom za rovnakých podmienok ako občania ČR. Výdavky na migrantov sú rôzne a záležia najmä od zdravotného stavu. Priemerný mesačný výdavok predstavuje v priemere 30 tisíc českých korún. Veľké množstvo migrantov sa snaží nájsť si prácu aby mohli posilať domov takzvané remitenzie. S týmto súvisí teda aj zvyšujúca sa spotreba v krajine a taktiež vyšší príjem daní do štátneho rozpočtu. Taktiež EÚ prispieva na migráciu a to vo forme fondov pre azyl, migráciu a integráciu.

Súčasný demografický vývoj bude aj naďalej predstavovať jeden z hlavných determinantov vývoja zahraničnej migrácie. Význam zahraničnej pracovnej sily bude v budúcnosti narastať z dôvodu, že niektoré odvetvia českej ekonomiky (stavebníctvo, spracovateľský priemysel) nie sú uspokojené domácou pracovnou silou. Rastúci počet cudzincov na trhu práce prináša so sebou aj isté riziká, napríklad čo sa

týka integrácie do českej spoločnosti. Zamestnanci aj zamestnávateľia sú málo informovaní ohľadne zamestnávania cudzincov, bariéra nastáva v komunikácii a komplikácie prináša aj kultúrna rozdielnosť. Týmto otázkam by sa mala aktívne venovať migračná politika. Integrácia cudzincov bude znamenať určitú výzvu pre spoločnosť a pre štát, neľahkú úlohu, ktorej musíme venovať pozornosť. Migrácia je oblasť, ktorá vyžaduje neustále usku-točňovanie spoločných aktivít, ktoré sú užitočné jednak pre tých, ktorí budú chcieť emigrovať a usadiť sa v inom štáte, ako aj pre tých, ktorí v prítomnosti migrantov budú žiť. Migrácia má demografický charakter a je dôležité ako sa daná krajina dokáže vysporiadať s aspektmi ako je napríklad dostatočne vysoký štátny rozpočet, vzhľadom na výdavky spojené s migráciou, s čím súvisia aj príjmy do rozpočtu, ktoré budú musieť byť zákonite vyššie aby pokrývali prislúchajúce náklady. To môže spôsobiť napríklad zvýšenie daní. Na základe predikcie sa do roku 2050 v ČR očakáva zvýšenie prirodzeného úbytku obyvateľstva o 40 tisíc osôb ročne. Pre zachovanie pôvodného počtu obyvateľov by bol potrebný migračný prírastok cca 26 tisíc migrantov za rok. Z toho vyplýva, že celkovo by v Česku muselo do roku 2050 pribudnúť prostredníctvom migrácie 1,15 milióna osôb. Ide o kompenzáciu úbytku obyvateľstva prostredníctvom zahraničnej migrácie, ktorej hodnoty možno považovať viac menej za nereálne. Možno teda tvrdiť, že obyvateľstvo Českej republiky rastie iba pod vplyvom pozitívneho migračného salda. Na základe počtu migrantov potrebného k zmierneniu úbytku populácie, nie je možné pomocou migrácie úplne zabrániť starnutiu populácie. Môže tieto dôsledky však zmierniť vzhľadom na to, že väčšina migrantov je v mladšom produktívnom veku.

(pk)

Návrh dlhodobého rozpočtu EU

Európska komisia predstavila v Bruseli návrh rozpočtu Európskej Únie na obdobie po roku 2020, konkrétne na obdobie rokov 2021 až 2027. Európska únia vyčlenila Rozpočet čakajú zmeny v príjmoch/výdavkoch a taktiež v spôsobe výpočtu a prerozdelení peňazí, ktoré by malo zabezpečiť rovnováhu a spravodlivosť. O približne 12% svojich príjmov príde rozpočet kvôli odchodu Veľkej Británie ako druhého najväčšieho prispievateľa. Preto sa uvažuje s novým výpočtom výšky príspevku do rozpočtu EU, ktorý bude naďalej vychádzať z hrubého národného produktu ale so zvýšeným percentuálnym podielom 1,1

% (doteraz 1 % HNP). Vzorec na výpočet výšky prerozdelených eurofondov by mohol ďalej obsahovať kritériá ako dodržiavanie pravidiel právneho štátu, zamestnanosť mladých či investície do boja proti klimatickým zmenám. Na druhej strane výdavkov budú o niečo skromnejšie európske štrukturálne a investičné fondy (eurofondy). Celkovo by sa na eurofondy malo vyčleniť 373 mld. eur. Podľa návrhu Európskej komisie by sa mal objem eurofondov prichádzajúcich na Slovensko znížiť na 13,3 miliardy eur (v bežných cenách). Na Slovensku pritom tvoria eurofondy až 80 % verejných investícií preto by ich obme-

dzenie nemuselo byť pre Slovensko pozitívne. Na druhú stranu však treba pozrieť na efektívnosť čerpania v rámci rozpočtového obdobia 2014-2020 kde Slovenskú hrozí prepadnutie niekoľkých miliónov eur. Menej eurofondov by malo poplávať celkovo do 14 krajín, pričom najväčšie straty by mali zaznamenať pobaltské a vyšehradské krajiny. Polepšiť by si naopak malo Taliansko, Rumunsko, Španielsko, Grécko a Bulharsko. (jv)

Cena ropy poklesla

Ceny ropy za posledné dni pokračujú aj naďalej vo výraznom poklese. Vzhľadom na vývoj trhu, sa Organizácia krajín vyvážajúcich ropu (OPEC) spoločne s Ruskom budú rozhodovať o zvýšení produkcie ropy. Ceny ropy v predošlom mesiaci apríl postupne rástli najmä v dôsledku programu OPEC a krajín mimo kartelu na čele s Ruskom o obmedzení ďalšej produkcie. Začiatkom apríla navyše americký prezident Donald Trump vyhlásil, že USA odstupuje od jadrovej dohody mocností s Iránom a plánujú na blízkovýchodnú krajinu opäť uvaliť sankcie. To by malo za následok aj obmedzenie vývozu ropy z Iránu. Koncom apríla bola cena ropy WTI na hodnote 68 USD/barel. Na tieto udalosti reagovalo Rusko a Saudská Arábia tým, že by mohlo dôjsť k zvýšeniu produkcie a to o 1 milión barelov denne. Tieto vyhlásenia obrátili vývoj cien od

svojich maxím z prvej polovice mája. Cena Brentu klesla o vyše 6 percent a cena americkej ropy WTI o viac než 9 percent. Navyše produkcia ropy v USA aj naďalej pokračuje v raste. V priebehu dvoch rokov sa zvýšila produkcia o viac ako 27 percent na 10,73 milióna barelov denne. Navyše americké firmy zvýšili počty prieskumných vrtov o 15 na číslo 859, čo predstavuje najvyšší počet vrtov od roku 2015. Cena Brentu (s dodávkou v júli) do-

siahla 28.mája hodnotu 76,44 USD/barel. Cena americkej ľahkej ropy WTI je k tomuto dňu na hodnote 67,88 USD/barel.

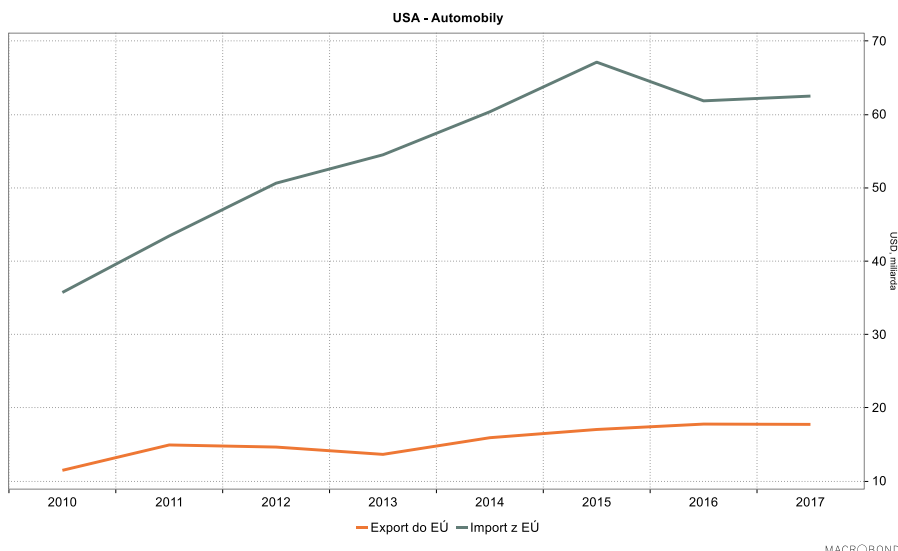
MACROBOND

Clá na automobily

V rámci snahy obmedziť vysoký obchodný deficit zahraničného obchodu chce americký prezident Donald Trump zaviesť clá na dovoz automobilov z EÚ do USA. Podobne ako pri Číne požaduje zníženie dovozného cla na americké autá prichádzajúce do EÚ. V opačnom prípade hrozí zavedením 25-percentného dovozného cla. V súčasnosti sú clá na dovoz automobilov do USA na úrovni 2,5 % a na strane EÚ vo výške 10 %. Európskej Únii sa taktiež nepodarilo dohodnúť trvalú výnimku z uvalenia ciel na dovoz ocele a hliníka do USA. V roku 2017 exportovali USA do Európskej únie automobily a ich časti v hodnote 17,75 mld. dolárov a importovali z automobilov v celkovej hodnote 62,5 mld. dolárov.

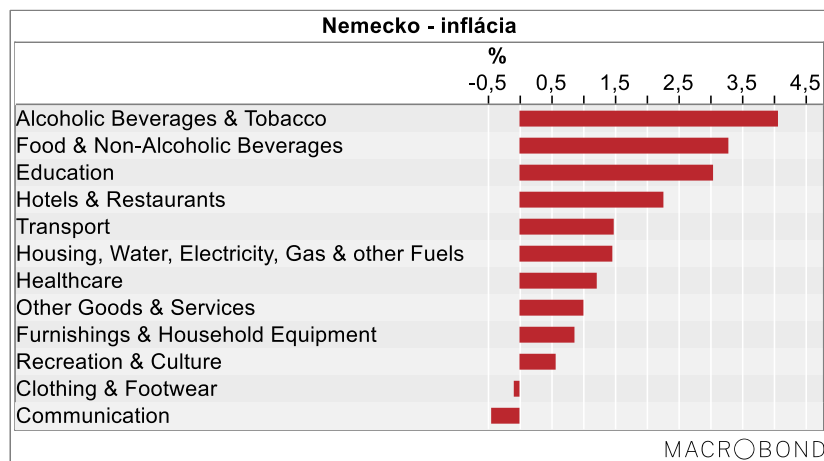
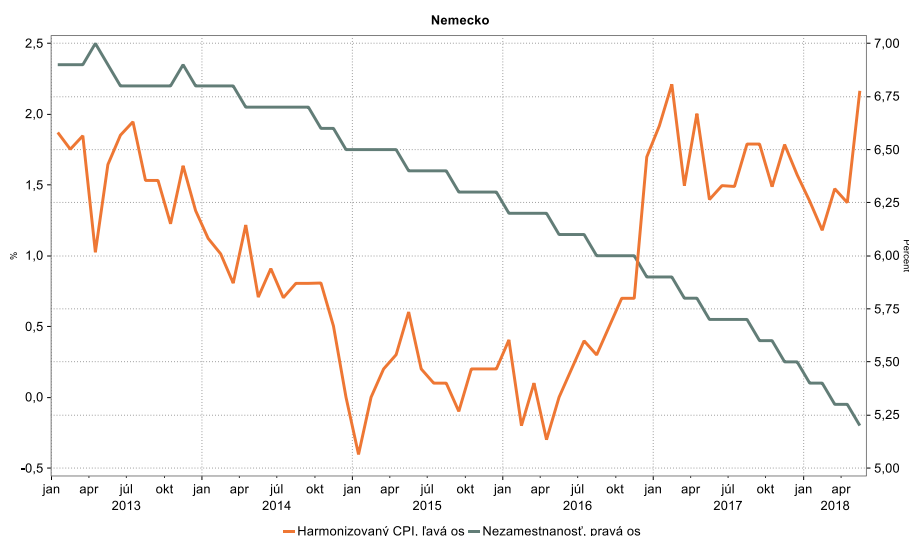
V prípade zavedenia dovozného cla na európske automobily by zahraničný obchod EÚ utrpel značné straty. Opatrenie by sa pritom najviac dotklo Nemecka, ako naj-

väčšieho európskeho dodávateľa automobilov (Mercedes, BMW, Audi, Volkswagen) na americký trh. (jv)

Nemecku klesá nezamestnanosť

Nezamestnanosť v Nemecku klesla na historické minimum od roku 2010. V máji 2018 sa miera nezamestnanosti dostala na úroveň 5,2 % čo predstavuje 2,32 milióna nezamestnaných. Oproti aprílu tak klesla o 0,1 %. Pokles nezamestnanosti je spôsobený rastom ekonomiky ale aj infláciou, ktorá v máji dosiahla úroveň 2,16 %. Infláciu v Nemecku najviac ťahala cena alkoholických nápojov (4,06 %), potravín (3,29 %), ale aj vzdelania (3,04 %). (jv)

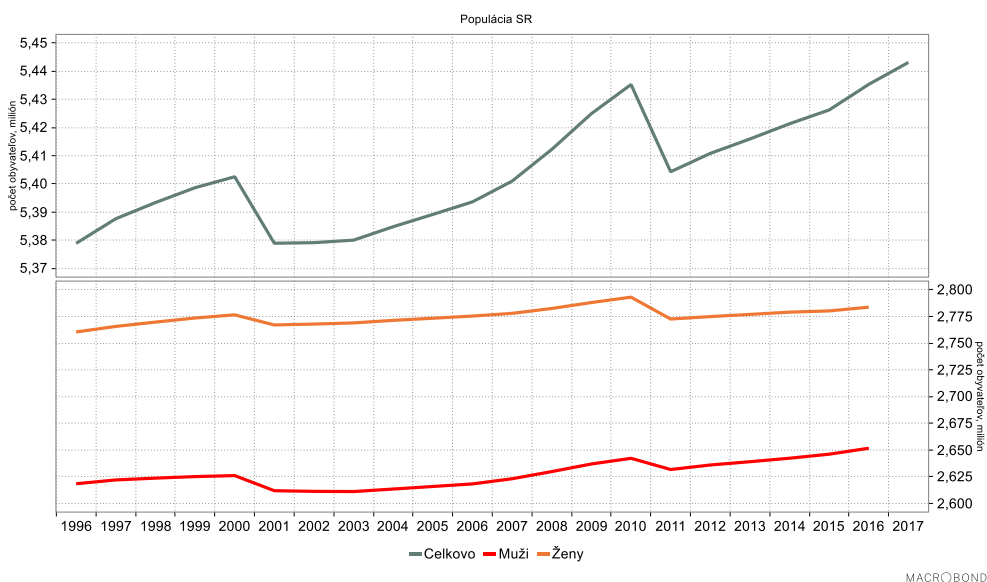

Demografia SR

Počet obyvateľov SR sa v roku 2017 zvýšil a bolo ich 5 443 120, čo predstavovalo medziročný nárast o 7 777 osôb, avšak bol to nižší prírastok ako v roku 2016. V minulom roku sa celkovo narodilo 57 969 živých detí, čo je o 412 viac ako v roku 2016 a teda pokračoval rastúci trend nastúpený v roku 2013. Naopak v roku 2017 zomrelo 53 914 osôb, čo predstavuje medziročný nárast o 1 563 osôb. Celkovo bolo v SR za predchádzajúci rok uzavretých 31 309 manželstiev a najvyššia sobášnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom a Prešovskom kraji. V porovnaní s rokom 2016 bol počet sobášov vyšší o 1 412. Zvýšil sa aj počet rozvodov o hodnotu 322 a v celkovom súčte sa rozviedlo 9 618 párov. Na 100 uzavretých manželstiev pripadalo 31 rozvodov. Najvyššia rozvodovosť bola zaznamenaná v Bratislavskom a Trnavskom kraji. Prirodzený prírastok v roku 2017 dosiahol hodnotu 4 055 osôb a bol o 1 151 osôb nižší ako v roku 2016, čo mala za následok

vyššia úmrtnosť. Trend stárnutia populácie pokračoval aj v predchádzajúcom roku. Podiel 65 ročných a starších osôb je ešte stále nižší ako podiel detí, ale len o 0,1 percentuálneho bodu. Vlnitak na 100 detí vo veku 0 – 14 rokov pripadalo 99 osôb 65 ročných a starších. Zvýšil sa aj priemerný vek populácie, ktorý dosiahol 40,6 roka. Stárnutie obyvateľstva predstavuje pre SR jeden z výrazných problémov, vzhľadom na to, že má stále demografický charakter, ale dôsledky sa môžu týkať

v budúcnosti všetkých oblastí spoločnosti. Zo štatistik ŠÚ SR vyplýva, že nadpolovičná väčšina obyvateľstva žije v mestách (53,6 %). Plodnosť bola počas sledovaného obdobia 25 rokov pod hranicou jednoduchej reprodukcie (2,1 dieťaťa na ženu), jej hodnoty sa v rokoch 1993 – 2017 pohybovali od 1,2 – 1,9 dieťaťa. Stredná dĺžka života sa zvyšuje, v priebehu posledných 25 rokov sa zvýšila u mužov o 5,4 roka a u žien o 3,7 roka. (pk)

13. a 14. plat

Novela Zákonníka práce priniesla viacero zmien, ktoré sa týkajú aj 13. a 14. platov. Novela priniesla nový typ špecifického mzdového benefitu priamo zakotveného v Zákonníku práce a aj ďalších zákonoch. Oficiálne názvy pre tieto odmeny sú: „peňažné plnenie pri príležitosti obdobia letných dovolení (13. plat) a pri príležitosti zimných sviatkov (14. plat).“ Ide o klasické benefity o čom svedčí aj to, že sú dobrovoľné a zamestnávateľ ich zamestnancom môže ale nemusí priznať. Tieto odmeny majú však viacero podmienok, ktoré musia byť splnené, aby ich zamestnanec mohol dostať. Za-

mestnávateľ môže priznať odmenu v akejkoľvek výške chce a hlavne kedykoľvek. Pre 13. plat sú zásadné podmienky ako, že musí byť vyplatený v priebehu mesiaca jún, pracovnoprávny vzťah zamestnanca k 30.4. musí trvať nepretržite aspoň 24 mesiacov, výška odmeny musí byť minimálne vo výške priemerného mesačného platu zamestnanca. Pri splnení týchto podmienok sa môže aplikovať úľava z vymeriavacieho základu zdravotného poistenia a to maximálne do výšky 500 eur. Ak teda bude 13. plat vo výške 800 eur, bude oslobodený od zdravotného poistenia do výšky 500 eur, a zvyšných 300 eur

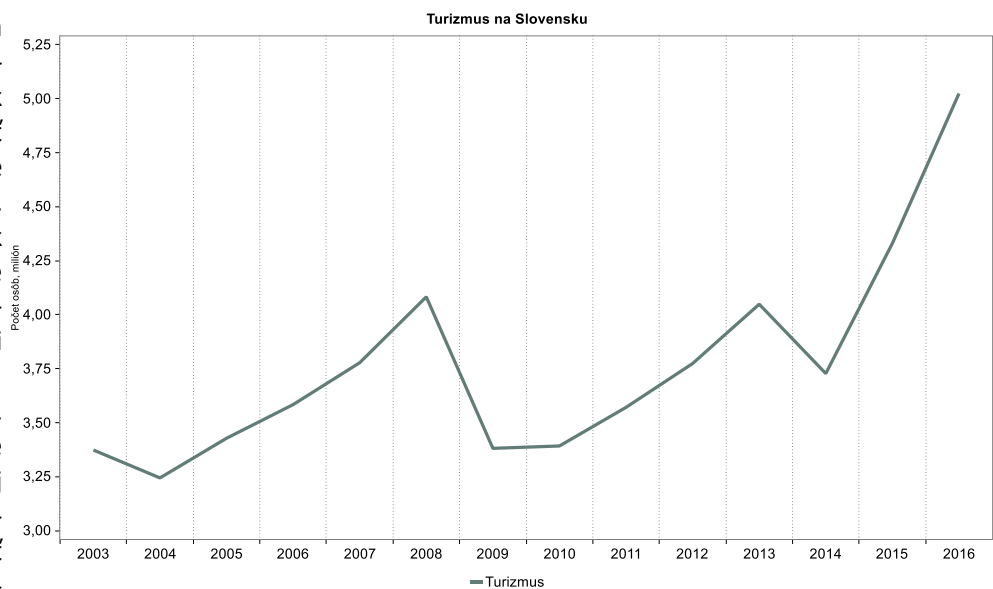
už bude zodvodnených. Daň a sociálne postenie sa platí v plnej výške z celého príjmu. Pre 14. plat platí, že musí byť vyplatený v priebehu mesiaca december, pracovnoprávny vzťah zamestnanca k 31.10. musí trvať nepretržite aspoň 48 mesiacov, pre výšku odmeny platí rovnaká podmienka ako u 13. platu. Ak zamestnávateľ prizná zamestnancovi 14. plat, to znamená že mu priznal aj 13. plat. Úľava z vymeriavacieho základu je v rovnakej výške ako pri 13. plate a teda vo výške maximálne 500 eur. Na ďalšie roky sú naplánované aj iné úľavy zo sociálneho poistenia a dane z príjmu. (pk)

Podpora cestovného ruchu

Vláda SR sa snaží podporiť cestovný ruch na Slovensku prostredníctvom zníženia dane z pridanej hodnoty za ubytovacie služby na 10 % a poskytnutím rekreačných poukážok pre zamestnancov vo výške 500 eur, ktoré by mali fungovať podobne ako stravné lístky. Z 500 eurovej poukážky by 55 % (275 eur) uhradili zamestnávateľia a 45 % (225 eur) zamestnanci, pričom príspevok zamestnávateľa by mal byť oslobodený od dane z príjmu a od odvodov. Zavedenie poukážok však predstavuje ďalšie zaťaženie zamestnávateľov, ale zároveň je na dohode medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Nižšia DPH na ubytovacie služby, ktorá predpokladá aj zníženie cien má za cieľ prilákať viac ľudí a podporiť turizmus na Slovensku. Profitovať chce práve so zvýše-

nej návštevnosti. V roku 2016 predstavovali celkové tržby v cestovnom ruchu 579 miliónov eur pri celkovom počte 5 miliónov návštevníkov. Cestovný ruch sa na HDP Slovenska podieľa približne troma percentami. Zníženie DPH zníži príjem do štátneho rozpočtu, no nie je isté

či tým poklesnú aj ceny. Príjem do rozpočtu by však mala nahradiť spomínaná zvýšená návštevnosť, ak sa spomínané opatrenia efektívne uplatnia v praxi. Nová daň má platiť od januára 2019. (jv)

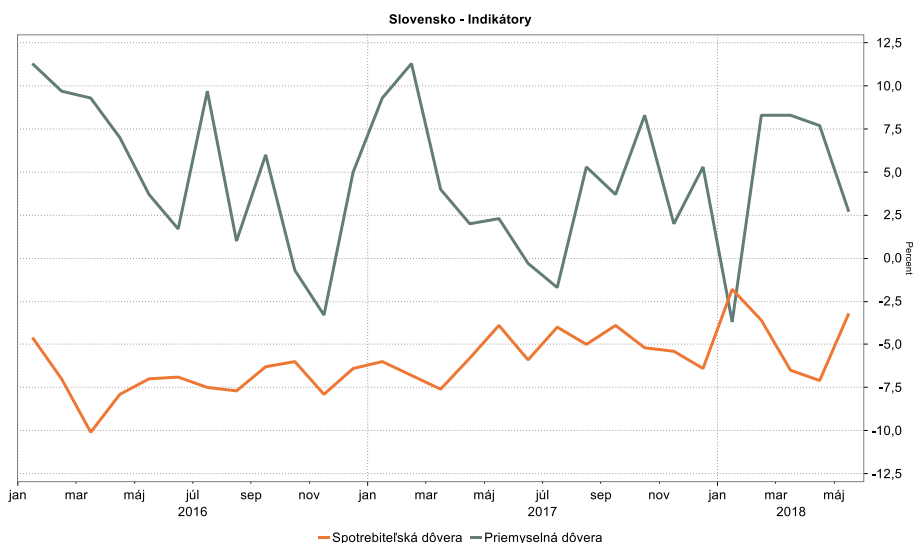

MACROBOND

Dôvera spotrebiteľov

Spotrebitelia na Slovensku nemajú dôveru k stavu hospodárstva ani v osobnú finančnú situáciu. Aj napriek májovému nárastu dôvery spotrebiteľov na úroveň -3,2 % panuje medzi spotrebiteľmi skôr pesimizmus. Výsledok vychádza z aritmetického priemeru odpovedí respondentov na otázky o finančnej situácii domácností, všeobecnej ekonomickej situácii, očakávania nezamestnanosti a následnú spotrebu alebo úspory v nasledujúcich dvanástich mesiacoch. Slovenský spotrebitelia sú síce ochotní dnes veľa prostriedkov spotrebovať, avšak je to na úkor zadlženia, čím sa zhoršuje ich finančná situácia. Priemyselná dôvera v máji 2018 klesla až o 5 % na súčasných 2,7 % oproti aprílu 2018. Za nárastom pesimizmu medzi podnikateľmi možno hľadať zavedenie nových

príplatkov za prácu v noci, cez víkend a cez sviatok, ktoré predstavujú zvýšené zaťaženie najmä pre menších podnikateľov. (jv)

MACROBOND

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

EUR/USD

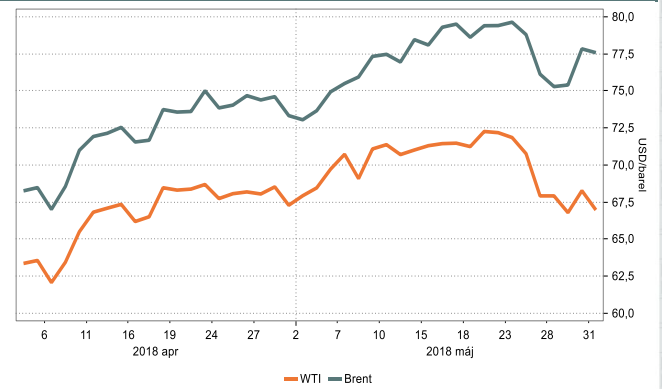
EUR/CZK

ZLATO

ROPA

SLOVENSKO

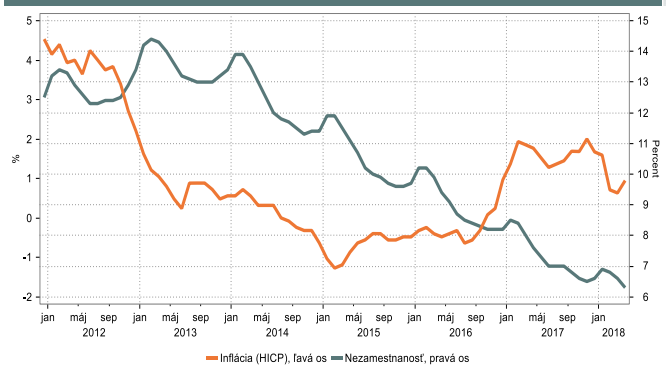
ČESKÁ REPUBLIKA

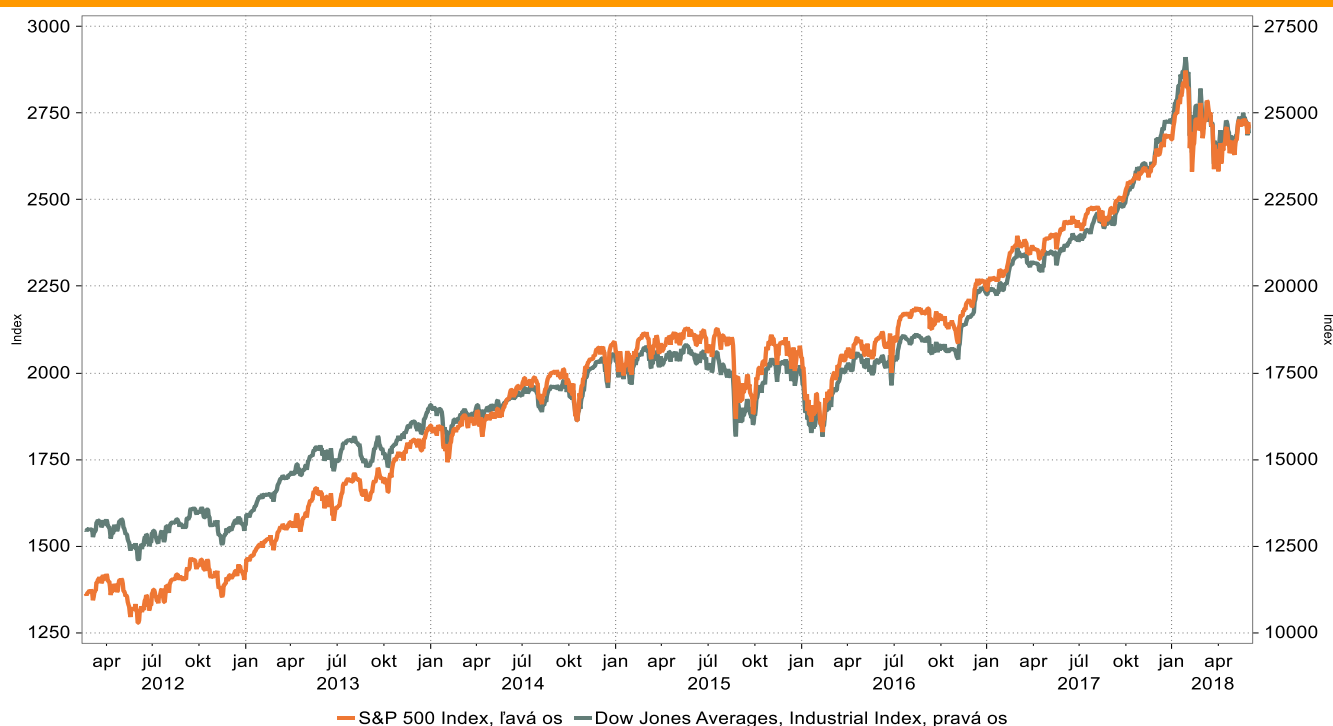
MAĎARSKO

POLSKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

MACROBOND

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin
Bruchánik Rudolf
Jánošíková Slávka
Krčmárik Peter
Vražda Ján

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT